

Ffurflen Flynyddol Cydbwyllgorau Llai yng Nghymru ar gyfer y Flwyddyn a Ddaeth i Ben 31 Mawrth 2024

Datganiadau cyfrifyddu 2023-24 ar gyfer:

Enw'r Pwyllgor:

Harbyrau Cyngor Gwynedd

	Diwedd y flwyddyn		Nodiadau ac arweiniad
	31 Mawrth 2023 (£)	31 Mawrth 2024 (£)	Dylech dalgrynnu'r holl ffigyrau i'r £ agosaf. Peidiwch â gadael unrhyw flychau yn wag gan gofnodi balansau o £0 neu ddim. Rhaid i bob ffigwr fod yn gyson â'r cofnodion ariannol sylfaenol ar gyfer y flwyddyn berthnasol.
Datganiad o incwm a gwariant/derbyniadau a thaliadau			
1. 1. Balansau a ddygwyd ymlaen	0	0	Cyfanswm y balansau a'r cronfeydd wrth gefn ar ddechrau'r flwyddyn fel y'u cofnodwyd yn y cofnodion ariannol. Rhaid iddo fod yn gyson â llinell 7 y flwyddyn flaenorol.
2. (+) Incwm o drethiant lleol/ardoll	196,138	230,269	Cyfanswm yr incwm a dderbyniwyd/derbyniadwy yn ystod y flwyddyn o drethiant lleol (praesept) neu ardoll/cyfraniad gan brif gyrff.
3. (+) Cyfanswm derbynebau eraill	222,691	268,552	Cyfanswm incwm neu dderbyniadau a gofnodwyd yn y llyfr arian parod namyn y symiau a gynhwysir yn llinell 2. Mae'n cynnwys grantiau cymorth, dewisol a referniw.
4. (-) Costau staff	-206,225	-238,505	Cyfanswm gwariant neu daliadau a wnaed i bob gweithiwr cyflogedig ac ar ei ran. Dylech gynnwys cyflogau, lwfansau trethadwy, TWE ac Yswiriant Gwladol (cyflogeion a chyflogwyr), cyfraniadau pensiwn a chostau terfynu. Eithriwch adalu mân dreuliau.
5. (-) Llog ar fenthyciadau/ ad-daliadau cyfalaf	0	0	Cyfanswm gwariant neu daliadau cyfalaf a llog a wnaed yn ystod y flwyddyn ar fenthycia allanol (os o gwbl).
6. (-) Cyfanswm taliadau eraill	-212,604	-260,316	Cyfanswm gwariant neu daliadau fel y'u cofnodwyd yn y llyfr arian parod namyn costau staff (linell 4) a llog ar fenthyciadau/ad-daliadau cyfalaf (linell 5).
7. (=) Balansau a gariwyd ymlaen	0	0	Cyfanswm y balansau a'r cronfeydd wrth gefn ar ddiwedd y flwyddyn. Rhaid iddo fod yn hafal i (1+2+3) - (4+5+6).
Datganiad o falansau			
8. (+) Dyledwyr	89,574	59,174	Cyfrifon incwm a gwariant yn unig: Rhowch werth dyledion sy'n ddyledus i'r Pwyllgor ar ddiwedd y flwyddyn.
9. (+) Cyfanswm arian a buddsoddiadau	-82,815	-21,095	Yr holl gyfrifon: Swm yr holl gyfrifon banc cyfredol ac adnau, daliadau arian parod a buddsoddiadau a ddelir ar 31 Mawrth. Rhaid i hyn gytuno â'r balans llyfr arian parod wedi'i gymodi yn unol â'r cysoniad banc.
10. (-) Credydwyr	-6,758	-38,079	Cyfrifon incwm a gwariant yn unig: Rhowch werth yr arian sy'n ddyledus gan y Pwyllgor (ac eithrio benthycia) ar ddiwedd y flwyddyn.
11. (=) Balansau a gariwyd ymlaen	0	0	Dylai cyfanswm balansau gydradd llinell 7 uchod: Rhowch gyfanswm (8 + 9-10).
12. Cyfanswm asedau sefydlog ac asedau hirdymor	484,801	482,678	Gwerth cofrestr asedau a buddsoddiad yr holl asedau sefydlog ac unrhyw asedau hirdymor eraill a ddelir ar 31 Mawrth.
13. Cyfanswm benthycia	0	0	Y balans cyfalaf sy'n weddill ar 31 Mawrth o'r holl fenthyciadau gan drydydd partion (gan gynnwys PWLB).

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Rydym yn cydnabod fel aelodau Harbyrau Cyngor Gwynedd ein cyfrifoldeb dros sicrhau bod system gadarn o reolaeth fewnol, gan gynnwys paratoi'r datganiadau cyfrifyddu. Rydym yn cadarnhau, hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred, mewn perthynas â'r datganiadau cyfrifeg ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024, ein bod wedi gwneud y canlynol:

	Cytûn?		Mae 'IE' yn golygu bod y Pwyllgor wedi gwneud y canlynol:	Cyf PG
	le	Na*		
1. Rhoi trefniadau ar waith ar gyfer: <ul style="list-style-type: none"> rheolaeth ariannol effeithiol yn ystod y flwyddyn; a paratoi a chymeradwyo'r datganiadau cyfrifyddu.	le		Mae'n pennu ei gyllideb yn briodol ac yn rheoli ei harian ac yn paratoi ac yn cymeradwyo ei ddatganiadau cyfrifyddu fel y'u rhagnodir gan y gyfraith.	6, 12
2. Cynnal system ddigonol o reolaeth fewnol, gan gynnwys mesurau a gynlluniwyd i atal a chanfod twyll a llygredd, ac wedi adolygu ei effeithiolrwydd.	le		Gwneud trefniadau priodol a derbyn cyfrifoldeb am ddiogelu'r arian a'r adnoddau cyhoeddus wrth ei wefreu.	6, 7
3. Cymryd pob cam rhesymol i sicrhau ein hunain nad oes unrhyw faterion o ddiffyg cydymffurfio gwirioneddol neu bosibl â chyfreithiau, rheoliadau a chodau ymarfer a allai gael effaith ariannol sylweddol ar allu'r Pwyllgor gynnal ei fusnes neu ei sefyllfa ariannol..	le		Dim ond pethau y mae ganddo'r pŵer cyfreithiol i'w gwneud ac mae wedi cydymffurfio â chodau ymarfer a safonau yn y ffordd y mae wedi gwneud hynny.	6
4. Darparu cyfle priodol i etholwyr arfer eu hawliau yn unol â gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.	le		Wedi rhoi'r cyfle i bob person sydd â diddordeb archwilio cyfrifon y Pwyllgor fel y nodir yn yr hysbysiad archwilio.	6, 23
5. Cynnal asesiad o'r risgiau sy'n wynebu'r Pwyllgor a chymryd camau priodol i reoli'r risgiau hynny, gan gynnwys cyflwyno rheolaethau mewnol a/neu yswiriant allanol lle bo angen.	le		Ystyried y risgiau ariannol ac eraill y mae'n eu hwynebu wrth weithredu'r Pwyllgor ac mae wedi delio â nhw'n iawn.	6, 9
6. Cynnal system archwilio mewnol ddigonol ac effeithiol o'r cofnodion cyfrifeg a'r systemau rheoli drwy gydol y flwyddyn ac wedi derbyn adroddiad gan yr archwilydd mewnol.	le		Wedi'i drefnu i berson cymwys, sy'n annibynnol ar y rheolaethau a'r gweithdrefnau ariannol, roi barn wrthrychol ynghylch a yw'r rhain yn diwallu anghenion y Pwyllgor	6, 8
7. Ystyried a yw unrhyw ymglyfreitha, rhwymedigaethau neu ymrwymadau, digwyddiadau neu drafodion, sy'n digwydd naill ai yn ystod neu ar ôl diwedd y flwyddyn, yn cael effaith ariannol ar y Pwyllgor a, lle bo'n briodol, wedi eu cynnwys yn y datganiadau cyfrifyddu.	le		Datgelu popeth y dylai ei gael am ei fusnes yn ystod y flwyddyn gan gynnwys digwyddiadau sy'n cael eu cynnal ar ôl diwedd y flwyddyn os yw'n berthnasol.	6
8. Cymryd camau priodol ar yr holl faterion a godwyd mewn adroddiadau blaenorol o archwilio mewnol ac allanol.	le		Ystyried a chymryd camau priodol i fynd i'r afael â materion/gwendidau a ddygir i'w sylw gan yr archwilywyr mewnol ac allanol.	6, 8, 23

* Rhowch esboniadau i'r archwilydd allanol ar ddalen ar wahân ar gyfer pob ymateb 'na' a roddir; a disgrifio pa gamau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r gwendidau a nodwyd.

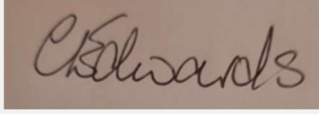
Nodiadau datgelu ychwanegol*

Darperir y wybodaeth ganlynol i gynorthwyo'r darlennydd i ddeall y datganiad cyfrifeg a/neu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol
1.
2.
3.

* Cynhwyswch yma unrhyw ddatgeliadau ychwanegol y mae'r Pwyllgor o'r farn eu bod yn angenrheidiol i gynorthwyo dealltwriaeth y darlennydd o'r datganiad cyfrifeg a/neu'r datganiad llywodraethu blynyddol.

Cymeradwyaeth ac ardystiad y Pwyllgor

Mae Harbyrau Cyngor Gwynedd yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau cyfrifeg a'r datganiad llywodraethu blynyddol yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (y Ddeddf) a Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.

Ardystiad gan y Swyddog Cyllid Cyfrifol Rwy'n ardystio bod y datganiadau cyfrifeg a gynhwysir yn y Ffurflen Flynyddol hon yn cyflwyno sefyllfa ariannol Harbyrau Cyngor Gwynedd a'i incwm a'i wariant, neu gyflwyno derbynebaw a thaliadau yn briodol, yn ôl y digwydd, am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024.	Cymeradwyaeth gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio Rwy'n cadarnhau bod y datganiadau cyfrifeg hyn a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'u cymeradwyo gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio o dan funud: Cyfeirnod cofnodion: Eitem 11
Llofnod y Swyddog Cyllid Cyfrifol: 	Llofnod Cadeirydd y cyfarfod:
Enw: Dewi Morgan CPFA	Enw: Carys Edwards
Dyddiad: 14/05/2024	Dyddiad: 23/05/2024

Adroddiad archwilio mewnol blynyddol i:

Enw'r
Pwyllgor:

Harbyrau Cyngor Gwynedd

Mae archwiliad mewnol y Pwyllgor, gan weithredu'n annibynnol ac ar sail asesiad risg, wedi cynnwys cynnal asesiad dethol o gydymffurfiaid â gweithdrefnau a rheolaethau perthnasol y disgwylir iddynt fod ar waith yn ystod y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024.

Mae'r archwiliad mewnol wedi'i gynnal yn unol ag anghenion y Pwyllgor a'r gwaith a drefnwyd. Ar sail y canfyddiadau yn y meysydd a archwiliwyd, crynhoir casgliadau'r archwiliad mewnol yn y tabl hwn. Isod mae amcanion rheolaeth fewnol a'r casgliadau archwilio mewnol ynghylch a oedd yr amcanion rheoli canlynol yn cael eu cyflawni trwy gydol y flwyddyn ariannol i safon sy'n ddigonol i ddiwallu anghenion y Pwyllgor.

	Cytûn?				Amlinelliad o'r gwaith a wnaed fel rhan o'r archwiliad mewnol (DS nid oes angen os cyflwynir adroddiad archwilio mewnol manwl i'r Pwyllgor)
	le	Na*	Amh	Heb ei gynnwys*	
1. Mae llyfrau cyfrif priodol wedi cael eu cadw'n briodol drwy gydol y flwyddyn.	✓				Mewnosodwch destun
2. Mae rheoliadau ariannol wedi'u bodloni, cafodd taliadau eu cefnogi gan anfonebau, cymeradwywyd gwariant a chyfrifwyd TAW yn briodol.	✓				Mewnosodwch destun
3. Asesodd y Pwyllgor y risgiau sylweddol i gyflawni ei amcanion ac adolygu digonolrwydd trefniadau i reoli'r rhain.	✓				Mewnosodwch destun
4. Roedd y gofyniad praesept/ardoll / galw adnoddau blynyddol yn deillio o broses gyllidebol ddigonol, monitro cynnydd yn erbyn y gyllideb yn rheolaidd, ac roedd cronfeydd wrth gefn yn briodol.	✓				Mewnosodwch destun
5. Derbyniwyd incwm disgwylidig yn llawn, yn seiliedig ar brisiau cywir, wedi'i gofnodi'n briodol a'i fancio'n brydlon, a chyfrifwyd TAW yn briodol.	✓				Mewnosodwch destun
6. Cefnogwyd taliadau arian mân yn iawn gan dderbynebau, cymeradwywyd gwariant a chyfrifwyd TAW yn briodol.	✓				Mewnosodwch destun
7. Talwyd cyflogau i gyflogaion a lwfansau i aelodau yn unol â chymeradwyaethau munud, a rhoddwyd gofynion TWE ac Yswiriant Gwladol yn briodol.	✓				Mewnosodwch destun
8. Roedd cofrestrau asedau a buddsoddi yn gyflawn, yn gywir, ac yn cael eu cynnal a'u cadw'n iawn.	✓				Mewnosodwch destun

	Cytûn?				Amlinelliad o'r gwaith a wnaed fel rhan o'r archwiliad mewnol (DS nid oes angen os cyflwynir adroddiad archwilio mewnol manwl i'r Pwyllgor)
	Ie	Na*	Amh	Heb ei gynnwys*	
9. Gwnaed cysoniadau cyfrif banc cyfnodol a diwedd blwyddyn yn briodol.	✓				Mewnosodwch destun
10. Cafodd datganiadau cyfrifyddu a baratowyd yn ystod y flwyddyn eu paratoi ar y sail gyfrifyddu gywir (derbynebaw a thaliadau/incwm a gwariant), yn gyson â'r llyfr arian parod, wedi'u hategu gan drywydd archwilio digonol o gofnodion sylfaenol, a lle bo'n briodol, cofnodwyd dyledwyr a chredydwyr yn briodol.	✓				Mewnosodwch destun

Ar gyfer unrhyw ardaloedd risg a nodwyd gan y Pwyllgor (rhestrwch unrhyw ardaloedd risg eraill isod neu ar daflenni ar wahân os oes angen) bod rheolaethau digonol yn bodoli:

	Cytûn?				Amlinelliad o'r gwaith a wnaed fel rhan o'r archwiliad mewnol (DS nid oes angen os cyflwynir adroddiad archwilio mewnol manwl i'r Pwyllgor)
	Ie	Na*	Amh	Heb ei gynnwys*	
12.					
13.					
14.					

* Os mai 'na' yw'r ymateb, nodwch y goblygiadau a'r camau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael ag unrhyw wendid mewn rheolaeth a nodwyd (ychwanegwch daflenni ar wahân os oes angen).

** Os na chynhwysir yr ymateb, nodwch pryd y gwnaed y gwaith archwilio mewnol diweddaraf yn y maes hwn a phryd y bwriedir gwneud y gwaith archwilio mewnol nesaf, neu os nad oes angen sylw, rhaid i archwiliad mewnol egluro pam lai.

Mae fy nghanfyddiadau manwl a'm hargymhellion yr wyf yn tynnu sylw at sylw'r Pwyllgor wedi'u cynnwys yn fy adroddiad manwl i'r Pwyllgor dyddiedig Mai 2024.

Cadarnhad archwilio mewnol

Rwy'n cadarnhau nad ydw i, fel archwilydd mewnol y Pwyllgor, wedi bod yn rhan o rôl reoli neu weinyddol o fewn y Pwyllgor (gan gynnwys paratoi'r cyfrifon) nac fel aelod o'r Pwyllgor yn ystod blynyddoedd ariannol 2022-23 a 2023-24. Rwyf hefyd yn cadarnhau nad oes gwrthdaro buddiannau yn ymwneud â fy apwyntiad.

Enw'r person a gynhaliodd yr archwiliad mewnol: **Bleddyn Rhys**

Llofnod y person a gynhaliodd yr archwiliad mewnol: *Bleddyn Rhys*

Dyddiad: 10/05/24